

Het zijn de geheimen

**THOMAS
SIFFER**

**HET
ZIJN
DE
GEHEIMEN**

 Angèle

*Confidarsi con qualcuno,
questo sì è veramente da pazzi.*

– Luigi Pirandello

*I lived alone and I was free
to do whatever came to me
but I was craving to share
if only I could ever dare*

– Yael Naim

Voor iedereen die probeert.

*Zoals bij alle fictie
steunt ook deze roman op feiten,
maar is er niets van waar.*

EEN

Net voordat Lou de trekker overhaalde en ook aan zijn eigen leven een einde maakte, schoot hem iets anders dan een kogel door het hoofd: ik had dit kunnen vermijden.

* * *

Ons gehucht kon niet de vluchtheuvel zijn waar hij zo naar had verlangd. Dat had Lou moeten begrijpen toen hij de eerste keer bestolen werd. Maar zijn liefde voor onze wereld was toen nog zo groot dat hij van dat donkere voorteken een pittoresk voorval maakte. Achteraf vertelde hij erover alsof het een vertoning van ingehuurde acteurs was geweest, een charmant inwijdingsritueel dat wij hem geschonken hadden.

Er waren mannen die hadden gezien wie de laptop uit Lou's fietstas gestolen had. Zij vonden het vanzelfsprekend zich daar verder niet mee te bemoeien. Wie zo dom is zich te laten bestelen, vonden zij, is even schuldig als wie zo slim is een slag te slaan. En waarom, redeneerde iedereen in Castelnuevo, zou iemand een buitenlander helpen? Die dropen na een tijd toch af. Met dorpsgenoten moest je zien samen te leven tot het graf. De getuigen dronken hun bierflesje leeg, drukten hun zelfgerolde peuk uit en deden wat iedereen in Zuid-Italië altijd doet: zwijgen.

Lou Debouvery was koppig onbekwaam om een brutale werkelijkheid onder ogen te zien. Zelfs toen hij kon vermoeden dat enkelen van mijn dorpsgenoten de diefstal hadden zien gebeuren, keek hij halsstarrig een andere richting uit. Hij zei: 'Liever blind van liefde dan blind van woede.' Ik schudde moedeloos mijn hoofd en antwoordde: 'Ook wie vol liefde tegen een muur aanloopt heeft achteraf een buil op zijn kop.'

De man die mijn eerste en laatste vriend zou worden, was op die zinderende ochtend, zoals het zijn gewoonte zou worden, naar ons verpauperde gehucht gefietst om in mijn winkel zijn laptop aan te sluiten aan de enige kabel die hem toegang tot het internet gaf. Die mocht hij van mij – die hij toen

al met ‘amico’ begroette, wat zeer voorbarig was – loskoppelen van mijn computer. Dat gevaarte uit de vorige eeuw stond achter in mijn zaak, tussen de koelbak voor bier, die ik alleen ’s zomers gebruikte, en het rek voor chips, waarin ik droge bonen bewaarde.

Nadat Lou zijn mails beantwoord had, bestelde hij aan mijn bar een cappuccino. Ook die daad ontwikkelde hij bewust tot een ritueel. Hij balanceerde het kopje op het schofeltje in zijn ene hand, en met zijn laptop in zijn andere baande hij zich met zijn kont als botte wig een weg naar buiten, door de kleverige linten van mijn vliegengordijn. Zijn computer stopte hij in zijn fietstas. De mannen die ernaast onder de luifel van mijn winkel bescherming zochten tegen de zon, vertrouwde hij omdat hij hen herkende als vaste klanten. Vervolgens ging hij zitten aan een tafel in de schaduw van onze mediterrane eiken. Hij wilde dat wij konden zien hoe hij genoot.

Lou had zijn laptop niet zomaar onbewaakt achtergelaten, argumenteerde hij achteraf. Hij had het doelbewust gedaan. Op die manier toonde hij respect voor ons gehucht. Als ruil zouden wij hem aanvaarden. Althans, dat was zijn theorie.

Lou had namelijk de neiging zijn omgeving niet te zien zoals die werkelijk was, maar zoals hij vond dat die hoorde te zijn. Door zich te gedragen als een sympathieke immigrant in een miskend paradijs hoopte hij, nee, verwachtte hij dat ons armzalige gehucht zijn hof van Eden zou worden. Daarom bande hij in Castelnuovo alle wantrouwen uit zijn leven. Hij veronderstelde dat wij ons daardoor zouden gedragen als in reclamefilms van Italiaanse olijfolie. Alle mensen in zijn zonnige dorp zouden hartelijke vrienden zijn en het samenleven een vrolijk feest van vertrouwelijke gezelligheid.

Daarom had hij zijn fiets niet op slot gezet. Daarom had hij zijn laptop in een schamele tas gestopt. Daarom was hij op een afstandje zijn cappuccino gaan drinken. Omdat de vaste klanten die naast mijn winkeltje sigaretten rookten erbij

stonden als op een vergeelde affiche uit de hoogtijdagen van het Festival van San Remo en omdat die schilderachtige boeren geen zure indruk mochten krijgen van hun stedelijke nieuwkomer.

Lou was al terug in zijn nieuwe huis toen het hem daagde dat zijn fietstas te weinig woog. Logisch, die was leeg. Hij vond het een bewijs van zijn herwonnen zorgeloosheid dat hij het ding waar hij anders zo'n belang aan hechtte in mijn dorpswinkel vergeten was, en fietste, tevreden zijn mentale vooruitgang evaluerend, naar Castelnuovo terug. Over het stoffige slingerweggetje door de eeuwenoude olijfboomgaarden, dan bergop langs het kasteel, dat vanaf de straat niet te zien was, langs de rotonde, die ambitieus groot was, tot onze blakende asfaltvlakte, die hij het lelijkste dorpsplein van Italië was gaan noemen.

‘Nee, niet gezien’, antwoordde ik. Ik was de kaars aan het vervangen die ik altijd voor Padre Pio liet branden. Lou was recht naar het ronde tafeltje achter in mijn winkel gelopen. Het was leeg.

‘Kom, waar heb je mijn laptop verstopt?’ vroeg hij een tweede keer. Hij woonde nog maar enkele weken in Castelnuovo, maar wist al dat ik weinig dingen leuker vond dan mensen jennen. Ik was een winkelier die zonder calamiteiten drie decennia in een slangenkuil had overleefd door elke polemiek te vermijden, maar vond het grappig wanneer ik iemand een lepel zout in zijn koffie kon laten scheppen of op stang kon jagen met een averechtse opinie waar ik niets van meende.

Ik blies mijn lucifer uit, trok mijn mondhoeken naar beneden en zei, terwijl ik me van hem wegdraaide en door het raam keek: ‘Hij zal gestolen zijn.’ Ik lette erop het verdict even neutraal en monotoon uit te spreken als ‘Het wordt warm vandaag’.

Lou registreerde mijn medeplichtige onverschilligheid niet. Zijn laptop was gestolen. Hij stond erbij alsof een vat

lauwe teer in zijn hoofd werd omgekieperd. De donkere brij verstomde en vertraagde zijn wereld. Hij zonk er langzaam in weg en kon slechts wanneer hij even boven kwam blubberen een hap van de werkelijkheid nemen.

Hersenen hebben een methode om met grote schokken om te gaan. Ze vrijwaren zich zo van permanente schade. Als een vloedgolf informatie te vernietigend dreigt te worden, gaan de sluizen dicht en worden slechts behapbare hoeveelheden doorgelaten.

‘Zoveel jaren boekhouding!’ riep Lou nadat hij de hele winkel had doorzocht. ‘Fuck, al mijn muziek!’ jammerde hij tegen mijn dochter Rosaria, die me in mijn winkel hielp. ‘Wel duizend teksten!’ zei hij tegen mij. Ik wist intussen wat hem het meest zorgen baarde: zoveel gigabyte porno. Over zijn imposante verzameling had hij al enkele dagen na onze kennismaking opgescheept.

Een back-up op een externe harde schijf? Lou wilde niet het soort man zijn dat zich met zulke triviale dingen bezighield als het vastklampen aan digitale bestanden. Hij vond zich ook niet tot de klasse mensen behoren die zich lieten bestelen, en nog minder tot de groep idioten die kostbare dingen verloren. Wie zijn portefeuille kwijtraakte, was iemand die het geld erin kon missen, dat vond hij ervan. Een koffer op de trein vergeten deed alleen hij die de inhoud ervan niet nodig had. En nu was hij dus zijn computer kwijt.

Achteraf trok hij, routineus maar zorgvuldig, zachte contouren rond de harde feiten tot ze pasten in het pastelkleurige verhaal dat hij van plan was te onthouden. Zijn gestolen laptop werd namelijk uiteindelijk terugbezorgd. Ik maakte hem wijs dat een maffioze leverancier het ding op mijn toog had gelegd en met een grijns van scheve tanden ‘Een welkomstgeschenk’ had gemompeld. Direct daarna gomde Lou de negatieve passages uit zijn herinnering weg. Er mocht een litteken blijven, maar dat litteken moest er sexy uitzien.

In zijn opluchting was hij vergeten hoe ontredderd hij zich had gevoeld en daarna de enige belofte had gebroken die ik hem had verplicht te maken. Ik had hem laten zweren over de diefstal te zwijgen. Maar hij was een man die nooit had geleerd zijn mond te houden en schilderde alles in vrolijke kleuren uit.

Door een blog bij te houden maakte Lou van zijn zelfgekozen verbanning naar Italië een belevenis die zowel hemzelf als zijn overgebleven fans moest entertainen. Nu had hij de kans een gebeurtenis te beschrijven die zijn avontuur extra spektakelwaarde zou schenken. Een onachtzaam gemaakte belofte mocht dat niet in de weg staan. Dus schoof hij nonchalant elke waarschuwing van me aan de kant.

Hij wist nog niet dat wij in Castelnuovo aan de slag gingen met stotterende vertaalprogramma's en zo een verhakkelde puzzel legden van zijn digitale verslag. Dat begon zo:

In het toeristische hoogseizoen kan het zelfs in het comateuze dorpje waar ik mijn nieuwe paradijs gevonden heb zo druk zijn als in een pretpark op de Nationale Feestdag. Beneden aan de helling ligt een van de mooiste stranden van de laars, en om een of andere reden verzeilen zoveel Italianen in plaats van op dat mooiste strand op het lelijke dorpsplein in de buurt ervan. Het onze. Het gebeurt dat zelfs ik – de debutant van het bal – de weg moet uitleggen aan Italianen die verdwaald door de velden rijden. Castelnuovo wordt daardoor overspoeld met mensen die dan maar van het laatste winkeltje voor het strand profiteren om nog op de valreep flessen water, een panino misto of zonnecrème te kopen. Ik wil maar zeggen: er is dan veel vreemd volk in de kuip.

Lou mengde waarneming met fantasie om een valse realiteit te creëren die zijn lezers vreugde en hemzelf troost kon bieden. Hij dramatiseerde de diefstal aanzienlijk, dikte zijn

reactie stevig aan – ‘Ik viel ter plekke steendood. Toen ik eindelijk weer tot leven kwam leek het nog een half jaar te duren voor ik stukje bij beetje besepte dat ik alles kwijt was’ – en beschreef in luchtige zinnen hoe wij, de dorpelingen, ons beladen met theorieën en beschuldigingen in mijn winkelje hadden verzameld. Hij schreef hoe niemand had gewacht tot een ander zijn stelling met bewijzen had onderbouwd om die van hemzelf, aangedreven door handgebarren, te lanceren.

‘Dat waren Napolitanen in die Punto. Niet te vertrouwen.’

‘Nee, nee. Ik heb een neger op een fiets gezien.’

‘Wat moet een neger met een laptop? Volgens mij waren het die zigeuners in die Mini.’

‘Die jongens waren blond!’

‘Ook zigeuners verven soms hun haar.’

Ik had het rumoer stilzwijgend aanschouwd. Ik wist dat mijn klanten een gordijn dichttrokken waarachter ze verborgen dat de dader onder henzelf te vinden was. Midden in het spervuur van hun vervalste meningen nam ik Lou mee naar achter in mijn winkel. Ik tikte, buiten gehoorsafstand van de mannen die bleven toestromen, met het topje van ring- en middenvinger mijn bril hoger op mijn neus. Toen zei ik: ‘Het was niet die gekleurde jongen. Er hing slecht volk voor mijn winkel rond.’

Lou hapte naar mijn woorden.

‘Iemand die je kent? Van het dorp?’ vroeg hij.

‘Non lo so, ik weet het niet.’

‘Maar je hebt dus een vermoeden wie de dief is?’

‘Non lo so.’

‘Weet je niet wie de dief is, of weet je niet of je een vermoeden hebt?’

‘Geen idee.’

‘Ik snap het niet.’

‘Luister. Beloof mij iets.’

‘Natuurlijk.’

‘Ga niet naar de carabinieri.’

‘Wat zeg je?’

‘We zullen zelf zien wat we kunnen doen.’

Lou was een kruising tussen een politieman en een missionaris. Hij was een vijftiger die zich religieus aan wetten wilde houden en iedereen opriep zijn geloof in orde en tucht te delen. En nu, nu zijn digitale fundament was weggeslagen, vroeg ik hem niet naar de politie te gaan. In normale omstandigheden zou hij niet naar mij geluisterd hebben. In dit geval won zijn opportunisme het van zijn DNA. Hij was ver van zijn geboorteland. Hij kende onze gewoontes niet. In zijn nieuwe wereld moest hij volgen wie hem wilde leiden. Hij schudde me dus de hand, bedankte me en zei: ‘Geen flikken. Op mijn erewoord.’

Uren daarna hing hij nog steeds in het dorp rond. Hij begon te genieten van de aandacht die slachtoffers te beurt valt. Toch zag ik hoe hij een stomp in de maag kreeg telkens als hij een nieuw verlies vaststelde. ‘Het begin van mijn biografie!’ riep hij plotseling onthutst.

Ik nam hem nog een keer terzijde.

‘Ze zijn ermee bezig.’

‘Wie zijn ze?’

‘Iemand.’

‘Iemand? Wie is dat?’

‘Les één is: stel geen vragen.’

‘Wat is les twee?’

‘Leer zwijgen.’

In plaats van te zwijgen begon Lou te zeuren. In de dagen die volgden bleef hij als een straathond op het dorpsplein rondhangen. Hij zette zijn zorgen onder hoogspanning met espresso’s die hij bestelde om te kunnen gaan zitten naast mensen die hem daar niet toe hadden uitgenodigd. Dan be-

schreef hij steeds breder zijn onnoemelijke verlies. Zo hoopte hij een platform van begrip te bouwen, vanwaar hij zijn vragen mocht lanceren. Hij wilde horen wie de bemiddelaar was. Hoe ging die te werk? Wisten ze al wie de dief was? Hoeveel kans was er op succes? Hoelang duurde zo'n onderhandeling gemiddeld?

Maar hoe meer vragen Lou afvuurde, hoe offer die in een duin van stilte ploften. Ons dorp zweeg.

Het wachten begon de Belg te verstikken. Na twee slapeloze nachten knetterden zijn zenuwen als geknapte elektriciteitskabels die in een storm over een nat wegdek slingeren. Hij kon de spanning niet langer aan.

Later las ik op zijn blog dat het excuus om zijn erewoord te breken hem onverwacht in de schoot was gevallen. Hij vond het in een mail van zijn verzekeringsmakelaar, bij wie hij had gepolst of zijn polis het verlies van zijn laptop dekte. Natuurlijk! Hij had een verklaring van diefstal nodig. Lou Debouvery kon niet snel genoeg bij de carabinieri zijn.

Hij legde er een beroerde verklaring af. Maar toen die uit de printer schoof, voelde hij dat het verrukkelijk materiaal was om een blogpost over te schrijven. Zijn publiek zou dat innemende gestuntel van hem wel op prijs stellen.

‘Dag meneer de politieman. Mijn laptop is gestolen.’

Wat een opluchting was het om te voelen hoe de arm van de wet op mijn schouder werd gelegd.

‘En wanneer is de diefstal gebeurd?’

‘Drie dagen geleden.’

De agent keek mij recht in de ogen.

‘Meneer Lou, uw laptop werd drie dagen geleden gestolen?’

‘Ja.’

Ik was als James Bond aan een pokertafel.

Ik had alles ijskoud onder controle.

‘En u doet nu pas aangifte?’

‘Ja.’

‘Dat klinkt verdacht.’

James Bond had de pokertafel verlaten.

Hij zat op een wc te braken van de stress.

Iedereen in ons dorp las hoe Lou overvloedig zweette toen hij zijn verklaring tekende en de bedenkelijk kijkende agent de hand schudde. Die trok de lade van zijn bureau open, haalde daar zijn koppelriem uit met daaraan zijn dienstwapen en zei: ‘Ik ga direct eens kijken.’

‘Scusi?’ vroeg Lou.

‘In het gehucht waarvan sprake. Ik ga daar eens Benedetto en zijn klanten een paar vragen stellen.’

De man zette zijn kepie op het hoofd. Lou voelde hoe de teugels uit zijn handen werden gerukt.

Met prikkeldraad rond zijn geslacht racete hij naar zijn huis terug. De politie was op weg naar Castelnuevo. De politie. Naar ons gehucht, waar we allemaal wisten dat Lou had beloofd te zwijgen en niet naar de flikken te gaan. Wij zouden hem uitspuwen. Hij zou zich nooit meer tussen ons kunnen vertonen. Gedaan met cappuccino’s drinken aan onze lieflijke tafeltjes onder de mediterrane eiken. Lou’s zuiderse droom was nog maar net begonnen of hij werd al een nachtmerrie.

Zijn telefoon rinkelde. Ik was het die hem opbelde. In zijn vorige leven zou Lou zijn auto netjes langs de kant van de weg hebben geparkeerd. In dit rampscenario was hij te zeer over zijn toeren. Ik hoorde hoe hij de telefoon tussen oor en schouder klemde en niet antwoordde maar schreeuwde.

‘Ja?’

‘Je gaat me niet geloven’, zei ik.

‘Is de politie daar al?’

‘Je laptop is terug.’